

Відділ освіти Христинівської райдержадміністрації
Районний методичний кабінет
Христинівський районний будинок дитячої та юнацької творчості
Христинівської районної ради Черкаської області

Програма гуртка

«Цікавий світ пластиліну»

(для дітей молодшого і середнього шкільного віку)

Укладач програми

керівник гуртка БДЮТ

Безверхня Т.В.

м.Христинівка

2014

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Українці здавна мають тонке почуття прекрасного і потяг до мистецтва. А українські діти особливо розуміють красу і здатні творити вже в ранньому віці. Тому всіляке залучання дітлахів у чарівний світ мистецтва сприяє набагато легшому процесу адаптації до життя у суспільстві та дозволяє знайти у собі сили почати будувати своє майбутнє.

Гуртки декоративно - прикладного мистецтва - це чудовий спосіб виховання в дітях почуття краси, формування світогляду, естетичної культури та моралі.

Найвідчутніший вид художньої творчості – це ліплення, багате й різноманітне, але при цьому доступне навіть маленьким дітям. Ліплення дає дивовижну можливість моделювати світ і своє уявлення про нього в просторово-пластичних образах. Кожна дитина може створити свій власний маленький пластиліновий світ! Ось чому з пластиліновими іграшками так добре грати і ставити спектаклі.

Але найважливіше полягає в тому, що ліплення поряд з іншими видами образотворчого мистецтва розвиває дитину естетично. Діти в процесі занять розвивають мислення, зорову пам'ять, творчу уяву, художні здібності. Засвоюють графічне і живописне уміння, навички, вчаться спостерігати, аналізувати предмети і явища навколишнього світу. Завдяки заняттям у гуртках у дітей змалечку розвиваються такі риси як фантазія, уважність, акуратність, просторове та аналітичне мислення, дрібна моторика рук і головне - любов до творіння!

Вони вчаться бачити, відчувати, оцінювати і творити за законами краси.

Пропонована програма дає можливість задовольнити запити дітей, стимулювати їхні нахили та здібності у різних видах ліплення, розширити знання і вміння художньої творчості. Програма розрахована на роботу з учнями молодшого та середнього шкільного віку. Термін навчання дітей у групах - 1 рік з тижневим навантаженням – 4 год. Орієнтовний тематичний план занять складається із 144 годин. При здійсненні програми реалізуються потреби в зайнятості дітей у позаурочний час, у тому числі під час шкільних канікул.

Програмою передбачено теоретичні й практичні заняття. Для більш успішного засвоєння матеріалу на заняттях використовується дидактичний матеріал: яскраві плакати із зображенням виробів, зразки, різноманітні ілюстративні й фотоматеріали, технологічні карти.

З метою естетичного виховання учнів, розширення їх світогляду передбачаються екскурсії на районні виставки декоративно-ужиткового мистецтва.

У процесі навчання діти знайомляться з простими елементами ліплення, навчаються поєднувати та змішувати кольори, передавати кольорами настроїв та поєднувати реальність з людською уявою. Також вчать створювати композиції, проводять пошукову роботу по поглибленню знань даного мистецтва, вчать готувати та проводити виставки і давати аналіз робіт. Діти виготовляють сувеніри, ліплять картини.

Вихованці реалізують свої можливості, розширюють кругозір в сфері художньої творчості, вчать спілкуватися та поважати працю вчителя, своїх товаришів-гуртківців.

Головним досягненням навчання є розвиток у дітей внутрішньої культури, творчої активності, навичок самооцінки та самоконтролю, пізнавального інтересу до історії та культури рідного краю, виховання духовності і моральності, патріотизму, шанобливого ставлення до природи.

Основними методами діагностики передбачуваних результатів є опитування, тестування дітей та батьків, екскурсії на виставки декоративно-прикладного мистецтва з метою дослідження вражень дітей.

Основними формами контролю отриманих результатів є самостійна та колективна робота гуртківців; перевірка теоретичних знань методом опитування, бесід, дискусій; проведення виставок дитячих робіт; конкурсів і змагань на визначення кращих виробів.

Мета програми: Навчити дітей ліпити з пластиліну; виховати цікавість до мистецтва ліплення; розвивати навички роботи не тільки з пластиліном, а й в поєднанні його з іншими природними матеріалами; ознайомити з традиціями та ремеслами українського народу.

Основні завдання програми: розвинути організованість, цілеспрямованість, фантазію і наполегливість кожної дитини; виявити інтереси дітей, ступінь їх розвитку і творчих задумів, здібностей; домогтися максимальної активності обох рук, розвивати і зміцнювати пальці, особливо великі, вказівні, середні, розвивати спеціальні рухи щодо їх сили, темпу, точності, спрямованості, плавності, ритмічності.

Дана програма складена відповідно до:

- Закону України «Про освіту» від 23.03.1996, №100/96 – ВР;
- Закону України «Про позашкільну освіту» від 22.06.2000, № 1841 – ІІІ;

- Положення про позашкільний навчальний заклад, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16.04.2003, № 238;
- Положення про порядок індивідуальної та групової роботи в позашкільних навчальних закладах, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 01.08.2004, № 651.

Програма гуртка «Цікавий світ пластиліну» адаптована до програм гуртків «Українська народна іграшка», «Гончарик» (Програми з позашкільної освіти. Художньо-естетичний напрям. Випуск 2. грамота, 2009), навчальної програми для гуртків дитячих закладів оздоровлення та відпочинку «Ліплення», рекомендованої Міністерством освіти і науки України (лист Міністерства освіти і науки України від 01.06.2013, № 1/11-9332).

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	ТЕМА	Усього (годин)	Теорія (годин)	Практика (годин)
1.	Вступне заняття. Історія виникнення різних видів декоративно-прикладного мистецтва	2	2	-
2.	Історія виникнення пластиліну. Мистецтво ліплення.	4	1	3
3.	День вчителя.	4	1	3
4.	Мальовнича осінь.	6	2	4
5.	Обереги.	4	1	3
6.	Оберіг «Добробут» .	10	2	8
7.	Українська народна іграшка.	8	2	6
8.	Зустрічаймо зиму.	6	2	4
9.	Подаруй ялинці іграшку.	8	2	6
10.	Різдво.	12	2	10
11.	Рельєфне панно (колективна робота).	10	2	8
12.	Орнамент.	4	1	3

13.	Масляна.	4	1	3
14.	8 березня.	8	2	6
15.	Картини-фантазії.	8	2	6
16.	Космічні фантазії	8	2	6
17.	Великдень.	10	2	8
18.	Весняні барви.	10	2	8
19.	Хто сховався в пластиліні? Сюжетне ліплення.	8	2	6
20	Готуємось до канікул.	8	2	6
21	Підсумкове заняття.	2	2	-
	Всього	144	37	107

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступне заняття. Історія виникнення різних видів декоративно-прикладного мистецтва.

Організаційні питання. Знайомство з групою. Програма роботи гуртка. Правила техніки безпеки. Історія розвитку різних видів декоративно-прикладного мистецтва. Демонстрація виробів старших гуртківців. (2 год)

2. Історія виникнення пластиліну. Мистецтво ліплення.

Історія виникнення пластиліну. Мистецтво ліплення. **Властивості пластиліну.** Правила роботи з ним. Знайомство з матеріалами й інструментами. Поняття форми та кольору.

Практика: Виготовлення геометричних фігур. Вироби: м'ячик, неваляйко, ведмедик, зайченя. Композиція «Крамниця іграшок». (4 год)

3. День вчителя.

Бесіда: «Хто такий вчитель? Чого він може нас навчити? Книга - наш вірний товариш та гарний подарунок.»

Практика: Ліплення різноманітних квітів. Композиція «Кошик з квітами». (4 год)

4. Мальовнича осінь.

Бесіда про ознаки осені та її красу. Розмаїття лісових грибів.

Практика: Ігри на свіжому повітрі. Ліплення різних сортів грибів, різноманітного листя. Складання композиції «Осінній натюрморт». Декорування виробів з використанням природних матеріалів. (6 год)

5.Обереги.

Знайомство з історією виникнення оберегів, їхнє значення для українського народу. Українські народні ігри. Основні прийоми ліплення.

Практика: Виготовлення найпростішого намиста з елементами українського орнаменту. Ліплення різноманітних оберегів; оберег «Домовий». Створення придуманого захисного оберегу. Декорування своїх виробів з використанням лаку. Оберег «Коса». (4 год)

6. Оберіг «Добробут».

Знайомство з призначенням оберегу «Добробут». Складові частини оберегу; бесіда про особливості групової роботи. Основи ліплення тварин; основи композиції.

Практика: Оберіг «Віник». Ліплення сонця та соняшника. Ліплення короваю, солодоців, вареників, млинців, посуду тощо. Оберіг «Плетень». Ліплення різноманітних свійських тварин (корова, коза, качка...). Оберіг «Солоха». Оберіг «Хатинка». Лакування та збирання оберегу. Виготовлення оберегу для своєї оселі. Вернісаж поробок. (10 год)

7. Українська народна іграшка.

Знайомство з історією народної іграшки. Значення і призначення іграшки. Різнобарвність народної іграшки. Основи ліплення української іграшки.

Практика: Ліплення народних іграшок за мотивами етнічних сюжетів. «Коник». «Опішнянська іграшка». Іграшковий посуд. (8 год)

8. Зустрічаймо зиму.

Зима в усній народній творчості. Конкурс загадок і прислів'їв.

Практика: Зимові розваги на санчатах. Вироби «Сніговик», «Пташина годівничка». Колективна композиція «Замок снігової королеви». (6 год)

9. Подаруй ялинці іграшку.

Бесіда про святкування Нового року в Україні. Ознаки новорічних свят; особливості ліплення іграшок, зокрема східного талісману року.

Практика: Ліплення прикрас для ялинки. Ліплення талісману Нового року.

Виготовлення казкових масок для свят. Декорування власних виробів з використанням лаку, бісеру, паперу тощо. Вернісаж поробок. (8 год)

10. Різдво.

Бесіда про історію Різдва та його святкування в Україні. Розучування колядок та щедрівок. Зустріч Нового року та Різдва Христового.

Практика: Різдвяні розваги на свіжому повітрі. Ліплення різдвяних подарунків.

Декорування власних виробів фарбами з додаванням бісеру, фольги. Різдвяна листівка; виготовлення власної святкової листівки. (12 год)

11. Рельєфне панно.

Бесіда про мешканців річок, морів та океанів. Складові частини панно. Основи композиції. Бесіда про особливості групової роботи. Основи ліплення тварин (зокрема водяних істот). Специфіка малювання на папері. Бесіда «Домашні рибки».

Практика: Ігри на свіжому повітрі. Ліплення риб, китів, восьминогів тощо. Ліплення водоростей та елементів морського дна. Декорування своїх виробів. Малювання фарбами морських камінців. Остаточне збирання панно. Вернісаж поробок. (10 год)

12. Орнамент.

Орнамент, історія виникнення і його значення. Ритмічна організація елементів зображення як засіб виразності. Особливості ліплення рослинних орнаментів.

Практика: Ліплення рослинного орнаменту простих стереометричних форм. Декорування своїх виробів. Вернісаж поробок. (4 год)

13. Масляна.

Бесіда про святкування цього свята в Україні. Основні прийоми ліплення та інструменти для цього.

Практика: Ліплення подарунків до масляної. Декорування своїх виробів бісером, фольгою тощо. Ігри на свіжому повітрі. (4 год)

14. 8 березня.

Історія виникнення та значення цього свята. Прийоми ліплення різноманітних квітів.

Практика: Ігри на свіжому повітрі. Ліплення святкових подарунків. Поробки з пляшок. Ліплення різноманітних квітів. Виготовлення кошків з квітами. Виготовлення святкових листівок для мам. Декорування своїх виробів. Вернісаж. (8 год)

15. Картини-фантазії.

Відомі живописці миру, України. Оформлення фону, різноманітні пензлики, колажі, штучні квіти, захисні лаки. Абстрактні мотиви. Мозаїки-картини.

Практика: Техніка живопису пластиліном. «Блакитна мрія». «Букет стилю кантрі». «Соняшники», «Жовте сонечко». Вернісаж поробок. (8 год)

16. Космічні фантазії.

Бесіда про взаємозв'язок людей та космосу. Основні прийоми ліплення та інструменти.

Практика: Ліплення міфічних істот космічного простору. Виготовлення сувенірів до Дня космонавтики. Сувеніри з компакт-дисків. Декорування своїх виробів. Композиція «Неймовірний космічний світ». Вернісаж поробок. (8 год)

17. Великдень.

Історія виникнення свята. Традиції святкування Пасхи в Україні. Писанки та крашанки. Особливості розпису.

Практика: Святкові ігри з крашанкою. Виготовлення вітальних листівок. Ліплення пасхальних яєць, композиція «Великодній кошик». Поробки «Яйце-райце», «Курочки», «Пасхальний кролик». Декорування яєць з використанням бісеру. Святковий вернісаж виробів. (10 год)

18. Весняні барви.

Веснянки. Прислів'я і приказки про весну, дитячі співаночки. Конкурс дитячих малюнків про весну.

Практика: Ліплення весняних квітів: «Підсніжник», «Пролісок», «Кульбабка», «Дзвіночки», ін. Вироби комашок, пташок. Композиція-пано «Ми на луки ходили і ми луки ліпили», «Весняний килим» (із джгутиків). Колективне ліплення пано «Наш ставок». (10 год)

19. Хто сховався в пластиліні?

Бесіда «Мій улюблений казковий герой». Поняття про сюжетне ліплення.

Практика: Екскурсія до лялькового театру БДЮТ, перегляд вистав «Колосок», «Колобок». Виготовлення казкових героїв: «Мишенята», «Півник-трудівник», «Колобок», «Дід та баба», «Лисичка», «Вовчик», «Ведмедик». (8 год)

20. Готуємось до канікул.

Конкурс творчих робіт «Як я проведу літо». Бесіда про правила безпеки під час канікул.

Практика: Розучування рухливих ігр на свіжому повітрі. Ліплення з елементами аплікації та конструювання. Композиції: «Мавпочки на пальмах», «На цирковій арені» (клоуни, акробати, дресировані тварини). Предметне ліплення: «Веселі чоловічки». (8 год)

21. Підсумкове заняття.

Підведення підсумків роботи за рік. Виставка робіт. Відзначення кращих гуртківців. (2 год)

3. ПРОГНОЗОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ

На кінець навчального року вихованці повинні знати:

- різновиди та призначення виробів із пластиліну;
- необхідні інструменти та матеріали;
- основні етапи виготовлення виробів;
- композиційні основи побудови виробів;
- закони поєднання кольорів;
- вимоги до якості й оздоблення виробів;
- правила безпечної праці під час виготовлення виробів.

На кінець навчального року вихованці повинні вміти:

- використовувати інструменти для роботи;
- виготовляти окремі деталі;
- з'єднувати деталі в готову поробку;
- складати композицію з окремих фрагментів;
- гармонійно поєднувати кольори;
- проводити лакування;
- виконувати правила безпечної праці;
- організовувати робочі місця;
- визначати якість готових виробів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Антонович Є.А. Декоративно-прикладне мистецтво: Навч. Посібник. / Є.А.Антонович, Захарчук – Чугай, М. Станкевич. – Л.Світ, 1993.
2. Азбука почуттів. Програма комплексного естетичного розвитку дітей дошкільного віку та молодших школярів. Укладач – Ю.О. Красний. – К.: Освіта, 1993. – 32 с.
3. Від ремесла до творчості : Збірник / Упоряд. Ю. Г. Легенький. – К.: Час, 1990. – 152 с., 16 арк. іл.
4. Горошко Н.А. Зображувальна діяльність у навчальних закладах. – Х.: Ранок, 2007. с.224
5. Ллинос А. Пластилин. Чудесные поделки. – Х.: Книжный клуб «Семейного досуга», 2006. – 32 с.
6. Федій Н. Програма гуртка «Прикрась свій дім». – Методичні рекомендації щодо організації змісту навчально-виховного процесу в закладах освіти Київщини в 2003-2004 н.р. - Б.Ц.: КОШОПК, 2003. – С.360 – 369.
7. Федорова Ніна / Словник художників України / За ред. М. П. Бажана (відп. ред.) та ін. – К.: Головна редакція Української Радянської Енциклопедії, 1973. – 272 с., іл.
8. Інтернет - ресурси.

